

MY LOVE STORY

DE AUTOBIOGRAFIE

TINA
TURNER

PROLOOG

ONDER ONS

W*hen I was a little girl...* Toen ik een klein meisje was, zag ik geen gevaar. Ik sprong over beekjes in de bossen bij Nutbush in de staat Tennessee, waar ik opgroeide. Ik dacht er nooit over na wat er zou kunnen gebeuren als ik in zo'n drassige kreek zou vallen. Ik stoeide met allerlei dieren, zoals paarden, ezels en zelfs slangen. Nu ben ik er bang voor, maar als kind was ik helemaal nergens bang voor. Toen ik op een dag in het bos aan het spelen was, vond ik een kleine groene slang en ik dacht: waar komt die nou vandaan? Ik was ervan overtuigd dat dit slangetje zijn moeder was kwijtgeraakt. Ik pakte het beestje op met een stok en ging op zoek naar het nest. Toen ik dat uiteindelijk vond, zag ik natuurlijk een grote lelijke slang die op het punt stond de aanval in te zetten om haar jong te beschermen. Ik handelde direct instinctief, ik voelde geen

angst, maar wel de wens om mezelf te beschermen. Ik sprong op en rende zo snel als ik kon naar een veilige plek, terwijl mijn vlechten loslieten en de ceintuur van mijn jurk op de grond viel. Wat ik wil zeggen is dat ik *heel goed wist wanneer ik moest wegrekken voor een slang*.

Mijn hele leven zijn er momenten geweest waarop je me had kunnen vragen: ‘Hoe heb je je daar in hemelsnaam uit gered?’ Ik heb gevaarlijke dingen gedaan en gevaarlijke dingen zijn mij aangedaan, maar op het allerlaatste moment was er altijd iets wat me vertelde wanneer ik moest wegrekken, hoe ik moest overleven. Wat er ook met me gebeurde, ik wist het altijd weer te boven te komen. Ik trok dan de conclusie dat ik wellicht voorbestemd was om te blijven leven. Misschien heeft mijn leven wel een doel. En misschien is dat doel wel dat ik mijn verhaal met jullie deel.

Je denkt misschien: Tina, we kennen je verhaal toch al? We weten alles over jou en Ike, en de hel die je met hem hebt moeten doorstaan. We weten dat je die vreselijke relatie hebt overleefd en dat je nooit hebt opgegeven. Het verbaast je misschien, maar op dit punt in mijn leven heb ik meer tijd zonder Ike doorgebracht dan met hem. Tweeënveertig jaar om precies te zijn. Dat is gewoon een tweede leven, een leven dat mijn stoutste dromen overtrof, vol avontuur, verdiensten en liefde. Maar er is ook een donkere kant. De afgelopen jaren heb ik meermaals een gevecht op leven en dood moeten leveren, en dat had ik echt nooit verwacht. Ik wil jullie mijn verhaal vertellen.

1

‘THE BEST’

“Give me a lifetime
of promises and a
world of dreams

Speak the
language of love
like you know
what it means”

‘**T**ina, will you marry with me?’ Dat zijn de letterlijke woorden van het eerste aanzoek van Erwin Bach, de liefde van mijn leven. Het was liefde op het eerste gezicht, hij deed me wankelen toen ik hem voor het eerst zag.

Omdat hij van Duitse origine is en Engels dus niet zijn moedertaal is, was de manier waarop hij de vraag formuleerde een beetje apart, maar ik vond het wel aantrekkelijk. Hij was waarschijnlijk wel een beetje verbaasd toen ik zei: ‘Daar heb ik geen antwoord op.’ Ik wist alleen maar dat ik geen ja en geen nee wilde zeggen. Dit gebeurde in 1989, toen we drie jaar samen waren. Ik werd dat jaar vijftig en Erwin, die negenendertig was, dacht dat ik van hem een bevestiging van onze verbintenis wilde. Het was hoffelijk van hem dat hij die bood, maar ik had niets aan te merken op onze relatie zoals die was. Bovendien was ik ook wat onzeker over het instituut huwelijk. Als je trouwt kunnen er dingen veranderen en in mijn ervaring niet altijd ten goede.

Drieëntwintig jaar later (hoezo bevestiging?) vroeg Erwin me opnieuw ten huwelijk. Deze keer was het moment perfect gekozen. We bevonden ons met een aantal goede vrienden op het jacht *Lady Marina* van onze vriend Sergio en voeren op de Middellandse Zee. Als ik erop terugkijk kon ik hebben geweten dat er iets bijzonders ging gebeuren. We voeren op een mooie plek, maar het was voor Erwin niet romantisch genoeg. Later hoor-

de ik dat hij advies had ingewonnen bij Sergio, die hem had voorgesteld om naar het Griekse eiland Skorprios te varen. Sergio had hem toevertrouwd: ‘Erwin, dit is de allerbeste plek die ik ken voor een uiterst romantisch moment.’

Die nacht, toen we van koers veranderden en het jacht steeds sneller ging richting zijn nieuwe bestemming, vroeg ik Erwin: ‘Waar gaan we heen, lieverd?’ Hij gaf een vaag antwoord en zei dat hij het niet precies wist. Toen had ik natuurlijk al nattigheid moeten voelen, want Erwin weet altijd alles. Toen ik de volgende ochtend wakker werd, zag ik het prachtige eiland Skorprios, het voormalige buitenverblijf van de familie Onassis. Ik zag het silhouet van Jackies beroemde strandhuis met de blauwe deur aan de kustlijn.

We brachten een rustige dag door op het jacht. Ik zocht telkens een plekje in de schaduw op om mijn huid te beschermen, terwijl de rest in de zon lag te bakken. Op een gegeven moment gingen we allemaal onze eigen weg om ons klaar te maken voor het diner. Toen alle vrienden weer samenkwamen voor een drankje, hadden alle mannen zich in het wit gehuld. Dat is mooi, dacht ik. Ze zien er allemaal heel knap uit in hun witte broek en witte shirts. En ook de dames hadden zich fraai uitgedost in zomerse kledij. Ik droeg een zwarte linnen jurk, elegant en lichtig. We hadden het enorm naar ons zin dankzij leuk gezelschap, een verkoelend briesje en de maan aan de hemel. Na het eten veranderde de sfeer: plotseling voelde ik een soort opwinding, alsof er iets stond te gebeuren. Ik vroeg me af wat er aan de hand was.

Het viel me op dat iedereen naar Erwin keek. Hij liep op me af en ging op één knie zitten. Hij had een klein doosje in zijn uitgestoken hand: een tijdsloos gebaar. Deze keer volgde zijn aanzoek in perfect Engels: ‘Ik heb het je

al eerder gevraagd, maar nu vraag ik het je nogmaals: Tina, will you marry me?’ De mannen pinkten een traantje weg – ik kon er niet over uit dat ze moesten huilen – en de vrouwen schreeuwden ‘Joehoe!’ terwijl ik vol overtuiging ja zei. Op dat moment zei ik ja tegen Erwin en ja tegen de liefde, een toezegging die voor mij niet gemakkelijk was. Ik bedoel maar, ik was inmiddels drieënzeventig jaar oud en voor het eerst in mijn leven zou ik de bruid zijn. Je hoort het goed, voor het eerst in mijn leven. Ik heet Tina Turner, en ik ben ooit getrouwd geweest met Ike Turner, maar ik ben nooit een bruid geweest.

Ik zal je het een en ander vertellen over toen ik met Ike trouwde. Ik zou het geen bruiloft willen noemen. Ik was niet een meisje dat droomde van een grote bruiloft als ze eenmaal volwassen was. Natuurlijk dacht ik er wel over na dat ik ooit zou trouwen, maar in Nutbush vond nooit een mooie bruiloft plaats, in elk geval niet een met een bruid in een witte jurk, een sluier en allerlei franje. Ik kan me sowieso geen enkele bruiloft herinneren, omdat mijn ouders en al mijn ooms en tantes al getrouwd waren voordat ik werd geboren (of helemaal nooit trouwden).

Ikes huwelijksaanzoek was verre van romantisch. Hij zocht een manier om uit een lastige situatie te komen met een van zijn vorige echtgenotes. Ze had opgevangen dat we een succesvolle plaat hadden gemaakt en dacht geld van hem te kunnen lospeuteren. Ike was al veel vaker getrouwd geweest, ik wist niet eens hoe vaak. En naast al die echtgenotes had hij talloze vriendinnetjes die elkaar in snel tempo afwisselden. Ike ging naar bed, of probeerde dat in elk geval, met iedere vrouw in onze omgeving, getrouwd, vrijgezel of iets ertussenin. Ik weet niet meer waarom hij dacht dat met mij trouwen de oplossing was voor zijn financiële probleem, maar Ike vond het kennelijk een goed idee. Volslagen uit het niets zei hij: ‘Wil je

met me trouwen?’ Zomaar. Kortaf, zakelijk, er zat niks aardigs bij. Zo was Ike.

Ik wilde het niet en als ik er nu op terugkijk realiseer ik me pas hoe erg ik het niet wilde. Op dat moment had ik Ike al op zijn slechtst gezien en meegemaakt. Ons leven was zo ingewikkeld: samen vormden we een gezin met vier kinderen die we moesten opvoeden (Ronnie, onze zoon samen, Craig, mijn zoon uit een vorige relatie en Ike jr. en Michael, de jongens die Ike had gekregen met zijn laatste vrouw, Lorraine) en deelden we een carrière. Ik had dus niet zoveel keus.

Ik dacht dat als we zouden trouwen ik er in elk geval als een echte bruid uit moest zien. Ik deed mijn mooiste jurk aan en koos daarbij een stijlvolle bruine hoed met een brede rand.

Waarom een hoed? Omdat ik vond dat dat bij zo’n gelegenheid paste. Ik wilde er niet sexy uitzien, zoals in het theater of als ik in een club optrad. Ik dacht dat ik er met een hoed serieuzer en meer als een bruid uit zou zien. Je moet weten dat er toen helemaal niemand was die mij kon adviseren op het gebied van sociale omgangsvormen en hoe je je moest presenteren. Ik moest vertrouwen op mijn eigen intuïtie. Dankzij Ike had ik geen vrienden, dus als we ergens heen gingen keek ik altijd naar andere mensen: op luchthavens, in andere steden, vooral als we in Europa moesten optreden. Ik keek om me heen en nam dingen in me op. Ik las ook modetijdschriften zoals *Vogue*, *Bazaar* en *Women’s Wear* om mezelf te blijven verbeteren. Zo leerde ik hoe ik me moest kleden, hoe ik mijn make-up moest verzorgen en hoe ik een persoonlijke stijl kon ontwikkelen.

Op mijn trouwdag, die helemaal niet als een trouwdag voelde, had ik me aangekleed en stapte ik samen met Ike achter in de auto. Duke, die normaal onze bus reed, zat achter het stuur en reed ons naar Mexico. Duke en zijn

vrouw Birdie, die voor onze jongens zorgde als wij op pad waren, waren als familie voor me geworden. Ik vond het fijn dat hij erbij was.

Ike had altijd een reden voor de dingen die hij deed. Hij had waarschijnlijk uitgevogeld dat Tijuana de beste plek was als je snel wilde trouwen en dat hij daar wel iemand kon vinden die het huwelijk wilde sluiten zonder de vereiste papieren of een bloedtest. Het was waarschijnlijk gewoon illegaal. Maar het had helemaal geen zin om zijn plan in twijfel te trekken. Hij zou alleen maar boos worden en dan zou ik weer klappen krijgen. En op mijn trouwdag wilde ik toch echt niet met een blauw oog rondlopen.

Tijuana was in die tijd een vies en ordinair oord. Toen we eenmaal de grens over waren, reden we over een stoffige weg – mijn hemel, wat was het daar stoffig – en kwamen we aan bij een soort van Mexicaanse kantonrechter. In een klein smerig kantoortje schoof een man een stapeltje papieren naar me toe waar ik mijn handtekening op moest zetten, en dat was alles. Ik had dan misschien niet veel trouwerijen gezien, ik wist wel dat het een emotionele en gelukkige gebeurtenis zou moeten zijn. Nou, deze trouwerij was dat allesbehalve. Er was niemand die zei: ‘Je mag nu de bruid kussen.’ Er werd geen toost uitgebracht, en er waren geen felicitaties. Niemand wenste ons een lang en gelukkig leven samen.

Dit was natuurlijk al verschrikkelijk, maar wat volgde was nog veel erger. Zolang Ike in het verdorven Tijuana was, wilde hij plezier hebben, en wel op zijn manier. Weet je wat hij deed? Hij ging naar een hoerentent. Op de avond van onze trouwdag! Ik heb dat nog nooit aan iemand verteld, omdat ik me er te veel voor schaamde.

Mensen kunnen zich niet voorstellen wat voor man Ike was; een man die de vrouw met wie hij net is getrouwd meeneemt naar een live porno-show vlak na de huwelijksvoltrekking. Daar zat ik dan in dat smerige eta-

blissement, terwijl ik uit mijn ooghoeken naar Ike keek en me afvroeg: geniet hij hier nu echt van? Hoe kan hij dit nou doen? Het was allemaal zo smerig. De man in de show was totaal niet aantrekkelijk en overduidelijk impotent, en het meisje... Nou ja, laten we het erop houden dat wat ze liet zien meer met gynaecologie dan met erotiek te maken had. Ik voelde me vreselijk en stond op het punt om in huilen uit te barsten, maar ik kon geen kant op. We konden niet weg voordat Ike zover was, en hij vermaakte zich uitstekend.

Deze ervaring was zo verontrustend dat ik de hele gebeurtenis heb verdrongen, ik heb het gewoon uit mijn geheugen gewist. Toen we weer naar Los Angeles terugreden, bedacht ik een heel ander scenario: een fantasie van een romantische ontsnapping. De volgende dag schepte ik er tegen mensen over op: 'Driemaal raden. Ike heeft me meegenomen naar Tijuana. Gisteren zijn we getrouwd!' Ik overtuigde mezelf ervan dat ik gelukkig was. En een heel korte tijd was ik ook gelukkig, want het idee van getrouwd zijn had voor mij ook echt betekenis. Voor Ike was het niet meer dan een van zijn vele transacties en was er helemaal niets veranderd.

Als die bruiloft een nachtmerrie was, dan zou de dag waarop ik mevrouw Erwin Bach zou worden een droom zijn. Beter nog, een sprookje, compleet met een prinses, een prins en een kasteel! Ons kasteel, Château Algonquin, net buiten Zürich in Zwitserland, waar we al vijftien jaar woonden. Ik besloot om dit keer alles zelf te regelen. Geen enkele weddingplanner zou kunnen begrijpen wat ik in mijn hoofd had. Het was misschien gekkenwerk om al die verantwoordelijkheid op me te nemen, maar ik was vastbesloten om mijn fantasie tot leven te laten komen, op mijn manier.

Ik houd ervan om dingen te regelen. Allereerst belde ik mijn vriend Jeff Leatham, de beroemde bloemendesigner met wie ik al jarenlang samen-

werkte, en vroeg hem om de tuin rondom ons *château* met een bloemenpracht te bedekken.

De o zo belangrijke trouwjurk hing al in de kast. Ik had besloten dat ik niet in het wit zou gaan, omdat het deze dag niet alleen om mij zou draaien. Bruiden in grote witte jurken krijgen alle aandacht, niemand let dan nog op de bruidegom. Ik wilde Erwin niet overschaduwen. Dit was een huwelijk van twee mensen. Ik draag al tientallen jaren de kleding van Giorgio Armani en ik had deze prachtige jurk ooit gezien tijdens een van zijn shows in Beijing. Het was een onweerstaanbare jurk van groene tafzijde en zwarte zijden tule, afgezet met Swarovski-kristallen. Toen ik de jurk paste, voelde ik me net Assepoester. Ik vond hem zo mooi dat ik hem gewoon móést hebben, zelfs als ik hem nooit zou dragen, zo maakte ik mezelf wijs. Maar diep in mijn hart wist ik dat deze jurk ooit mijn trouwjurk zou worden. Net zoals de meeste vrouwen heb ik niet een perfect figuur – korte nek en kort bovenlijf, stevige boezem en laten we het houden op volwassen bovenarmen – maar tegen de tijd dat de kunstenaars van Armani klaar waren met de aanpassingen was de jurk perfect. Ik droeg er zwarte leggings onder en een sliertige bescheiden zwarte sluier. Erwin vond het (en mij) een kunstwerk.

Moet een bruid altijd bruidsmeisjes hebben? Ik twijfelde eraan. Ook op dit vlak vond ik het geen enkel probleem om met een traditie te breken. Ook al heb ik verscheidene vriendinnen die me zeer na staan, ik wilde op mijn trouwdag niet omringd worden door vrouwen. Om een of andere reden deed het me denken aan vroeger, aan de tijd van Ike en alle vrouwen die hij altijd om zich heen had, zijn vriendinnen en zijn onenightstands. Opeens kreeg ik een ingeving: de kinderen van onze vrienden zouden net zo fris en fruitig zijn als de bloemen van Jeff Leatham, dus waarom zou ik

hen niet vragen? Ik vroeg vier schattige kleine meisjes en een ontzettend lief jongetje om ons op onze grote dag te vergezellen. Ik regelde een afspraak voor hen bij Giorgio Armani. Ik wilde dat mijn kleine blonde meisjes net zo'n mooie jurk aan zouden hebben als ik, maar in een andere kleur. Armani ontwierp een jurk die een jonge prinses niet zou misstaan, in een prachtige paars-rose kleur.

Erwin vroeg zijn broer Jürgen Bach als getuige en ik vroeg Rhonda Graam, een van de mensen die er altijd in mijn leven voor mij was geweest, om mijn getuige te zijn. Toen ik Rhonda in 1964 voor het eerst ontmoette, was ze een jonge fan van het duo Ike and Tina. Ze was een meisje uit Californië dat van muziek hield. Ze is vijftig jaar lang in verschillende hoedanigheden altijd dicht bij me gebleven, als vriendin, vertrouweling, assistent en roadie. We waren elkaar in allerlei situaties tot steun. Rhonda is mijn link met het verleden, terwijl de kinderen de toekomst vertegenwoordigen. Iets ouds en iets nieuws, dacht ik.

Erwin en ik stelden met veel zorg een gastenlijst samen en verstuurden uitnodigingen naar familie en onze dierbaarste vrienden. Erwin, die altijd heel pragmatisch is, waarschuwde me dat we met beroemdheden als Oprah en mijn oude zangvriend Bryan Adams op de gastenlijst moesten zorgen voor beveiliging, omdat de bruiloft veel aandacht zou trekken. Dat zou betekenen dat ik op mijn trouwdag niet kon genieten van mijn zo geliefde uitzicht over het meer van Zürich, want er moest een groot scherm komen om het zicht op ons huis vanaf het water te belemmeren. Als wij namelijk naar buiten konden kijken, konden de paparazzi naar binnen kijken. We wilden hoe dan ook onze privacy behouden.

Jeff Leatham overtrof zichzelf. Hij liet meer dan honderdduizend rozen in de kleuren rood, roze, oranje, geel en wit in een gekoeld transport uit

Nederland komen. Ik had in mijn hele leven nog nooit zulke prachtige bloemen gezien en daarnaast gaven ze een heerlijke geur af. Jeff en zijn mensen deden er dagen over om alle arrangementen te verzorgen. Ze waren op het gehele terrein aan het werk, zelfs in de bomen. Het was een compleet gekkenhuis. Met al die toestanden om ons heen konden we onmogelijk in ons huis blijven. Erwin en ik besloten dan ook om onze intrek te nemen in een suite in het Dolder Grand Hotel in Zürich. Elke dag ging ik even terug naar huis om de voortgang in de gaten te houden. Op een gegeven moment werd ik al doodmoe als ik alleen al aan de bruiloft dácht en fantaseerde ik dat we in de auto zouden springen om naar Italië te rijden voor een vervroegde huwelijksreis.

Ik denk dat iedere bruid en bruidegom wel af en toe kibbelen en ruzie maken voor de bruiloft. Erwin en ik hadden een discussie over het weer. ‘*Schatzi,*’ zei hij dan liefkozend in het Duits tegen me, ‘wat moeten we dan doen als het regent? We moeten dan toch een plan B hebben?’ Ik wilde helemaal niet zo praktisch denken. ‘Nee,’ zei ik, ‘geen plan B. De tuin is veel te mooi. Ik ga daar geen tent overheen zetten.’ We hadden de lokale almanakken geraadpleegd en een dag uitgekozen die ons goed gezind leek. Maar voor Erwin was dat niet voldoende. Tijdens de voorbereiding zag ik dat iemand een aantal tentharingen naar binnen had gesmokkeld, zodat ze achter de hand waren als het toch zou gaan regenen. ‘Haal ze weg!’ hield ik vol. ‘Ik wil geen tent. Het gaat helemaal niet regenen.’

De volgende hindernis diende zich al aan: toen ik de bloemen en de tafels bewonderde – twintig antieke zuilen met daarop een porseleinen servies en mijn eigen collectie kristallen glaswerk – zag ik dat de werklui grote paraplu’s aan het opzetten waren. Ze plaatsten die zo dat het zicht van drones zou worden belemmerd, zo vertelden ze mij. Drones? Op mijn brui-

loft? Dat is een wel heel erg modern probleem! Ik stond op en riep: ‘Ik ga helemaal niet meer naar deze bruiloft. Ik ga nu weg.’ Ik liep weg en kwam pas terug toen die vreselijke paraplu’s waren weggehaald. Ik liet mijn mooie gedecoreerde tuin door niets en niemand verzieken. En al helemaal niet door drones.

Precies zoals ik had voorspeld was het op 21 juni 2013 de hele dag droog. Maar het weer haalde wel een andere gemene truc met ons uit, want het werd de heetste dag van het jaar. Het was letterlijk nog nooit zo heet geweest. We hadden waaiers neergelegd voor onze gasten, voor het geval de hitte hun te veel werd. En dan vind ik een echte waaier toch wat leuker staan dan met een menukaart wapperen, of wat er ook maar voorhanden is.

Erwin en ik hadden bedacht dat we ons in het hotel zouden klaarmaken, maar op het laatste moment besloten we om onze bruiloftskleding weer in te pakken en ons thuis te verkleden. Ik ben blij dat we dat gedaan hebben, want het was veel feestelijker om samen te zijn met alle getuigen en vooral de bruidsmeisjes en de bruidsjonker. Ik hielp hen met de laatste aanpassingen aan hun haar en kleding (ik was heel praktisch) en ik gaf hun allemaal een kleine Cartier-armband als aandenken aan deze dag. Vervolgens werden ze naar het dichtstbijzijnde hotel gebracht, waar ze moesten wachten op de bruiloftsstoet. Het korte ritje naar de feestelijke ingang maakten onze kleine prins en prinsesjes in een heel bijzondere, witte Rolls-Royce. De voorkant van de wagen was klassiek, maar de achterzijde was omgevormd tot een pick-uptruck waarin alle kinderen konden plaatsnemen. We hadden de auto versierd met bloemenkransen.

Op een gegeven moment realiseerde ik me dat ik helemaal niets van het gebeuren kon zien totdat de ceremonie echt begon. Ik zei tegen Erwin: ‘Weet je, lieverd, ik vind het zo jammer dat ik het eerste deel van de brui-

loft niet kan meemaken en alleen achteraf de foto's ervan kan bekijken.' We dachten er even over na en kwamen met een oplossing, zodat ik helemaal niets zou hoeven missen. Ik ben al meer dan veertig jaar boeddhist en ik heb op de tweede verdieping van mijn huis een prachtige ruimte om te chanten en bidden. Elke dag ben ik daar te vinden als ik voor mijn *butsudan* chants zing en bid. De kamer is voorzien van veel glas en biedt zicht op de tuin aan de voorzijde van ons huis. Ik installeerde mezelf daar op een mooi plekje en keek toe. De meeste mensen denken dat ik altijd maar in beweging ben: dansend op een podium, neerdalend van een trap en zelfs hangend aan de Eiffeltoren. Maar het blijkt dat de allerbelangrijkste en meest gedenkwaardige momenten in mijn leven plaatsvonden wanneer ik ontspannen ben en zit, mediteer of in gedachten ben. Toen ik door het raam onze gasten zag arriveren, besepte ik hoe belangrijk deze mensen voor mij waren en hoe gelukkig ik was dat ze op deze bijzondere dag bij ons waren.

Een leuke bijkomstigheid was dat ik kon zien hoe fantastisch ze eruitzagen! Op onze uitnodiging hadden we een dresscode vermeld: wit voor de vrouwen en een smoking voor de mannen. Ik weet dat het heel ongebruikelijk is om aan de dames te vragen in het wit naar een bruiloft te komen, maar ik had daar mijn redenen voor. De ontwerper in mij wilde niet dat allerlei verschillende kleuren zouden gaan contrasteren met onze zo zorgvuldig ontworpen decoraties. En ik wist natuurlijk ook dat mensen er betoverend mooi uit kunnen zien in klassiek zwart en wit... en dat was inderdaad het geval! Het wit kwam heel goed uit tegen het groen van de planten en de bloemen, het was een plaatje. Later vertelde een aantal van de vrouwelijke gasten me dingen als: 'Tina, ik had moeite om een jurk te vinden, maar je had helemaal gelijk.'

Ik genoot van de reacties van de gasten toen ze het magische decor binnenwandelden dat we voor hen hadden ontworpen: de voorkant van het huis was versierd met heel grote bloemenslingers en de tuin was een sprookje dat tot leven was gekomen. Ik wilde dat het eruitzag als het paradijs, met draperieën van bloemen en uitbundig veel groen. Het was allemaal precies zoals ik het me had voorgesteld. Jeff Leatham had zelfs een enorme haag van 140.000 felrode rozen gemaakt. Ik zag dat als een verwijzing naar mijn bekende rode lippen. Toen ik ernaar keek, riep ik direct uit: ‘Dat ben ik!’

Ik ben rock-'n-roll. Tina Turner is rock-'n-roll, en ik kan me niet voorstellen dat ik mijn shows op een andere manier doe. Maar ik heb ook een andere kant, de Tina die fraaie platte schoenen en parels draagt, die gelooft in elegantie. Op mijn huwelijksdag wilde ik dat mijn tuin, mijn huis, mijn gasten, en ikzelf, er tiptop uitzagen. Toen mijn vrienden door de tuin wandelden en van hun champagne nipten, leek het net alsof ik naar een scène uit *The Great Gatsby* keek.

Uiteindelijk moest ik het uitzicht vaarwel zeggen en mijn jurk aantrekken. Op het afgesproken tijdstip arriveerden de kinderen, een waardevolle vracht, in hun feestelijk aangeklede auto. Hun trotse vaders hielpen hen bij het uitstappen en stelden hen op voor de bruiloftsmars. Het was een prachtig gezicht en ze waren zo opgewonden. De oudere meisjes schreden als jonge zwanen over het gangpad, ze leken wel te dansen. Het jongste meisje, een engeltje met lange blonde krullen, wist niet goed hoe ze de rozenblaadjes in haar mandje moest uitstrooien. Onze knappe bruiloftsjonker was lief en verlegen. Hij was zo serieus dat hij bij iedereen een glimlach op het gezicht toverde. Die kinderen stalen de harten van al onze gasten.

Erwin, die dol op auto's is en er ook alles van weet, had mijn zwarte

Rolls-Royce-cabrio uitgekozen voor ons ritje naar de ingang. Hij zat zoals gebruikelijk achter het stuur en ik zat naast hem. Ik was helemaal niet nerveus, alleen maar gelukkig. Het zal je niet verrassen dat we heel goed hadden nagedacht over de muziek. Als je luistert naar Frank Sinatra's 'My Way', hoor je dat die woorden precies bij mijn leven passen. *The record shows I took the blows / And did it my way* (iedereen weet het, ik heb klappen gehad, maar ik heb me er op mijn manier doorheen geslagen). Dat nummer moest gespeeld worden! Toen we arriveerden was het dramatische einde van het lied te horen, en dat was een zeer emotioneel moment voor ons en de mensen die we liefhebben.

We liepen over de loper op de muziek van onze vriend Bryan Adams, die zichzelf op gitaar begeleidde terwijl hij de romantische ballad 'All for Love' voor ons zong. Dat lied heeft de schoonheid en de kracht van een gelofte die op muziek is gezet: een huwelijksgelofte. Bryan zong *Let's make it all for one and all for love* en aan het eind zong ik een paar regels met hem mee. Dat kon ik toch niet weerstaan?

Het was een traditionele ceremonie met een paar typische Tina-aspecten. De ambtenaar stond voor een muur van witte, gele, oranje en roze rozen. Het was een prachtig ontwerp dat een levensboom voorstelde. De levensboom is een symbool van kennis, creativiteit en onsterfelijkheid. Een aantal vrienden vertelden kort over ons leven samen. Een paar weken eerder, op 4 juli, hadden Erwin en ik roségouden ringen uitgewisseld (met de letters T en E erin gegraveerd) tijdens de voltrekking van ons burgerlijke huwelijk in Zürich. Feitelijk waren we dus al getrouwd. Maar het voelde zo anders toen we omringd werden door liefdevolle en enthousiaste mensen die ons maar bleven toelachen. Iedereen was zo blij en opgewonden. Ze keken naar ons alsof we het middelpunt van het universum waren, en ik

genoot ervan! Na de door de ambtenaar uitgesproken woorden ‘Jullie mogen elkaar nu kussen en omhelzen met de zegen van God,’ waren we een echt paar, een paar dat met elkaar verbonden was door een huwelijksgeefte.

Na de ceremonie en tijdens de vele gelukwensen kwamen we allemaal samen op de trap voor foto’s. Op dat moment begon ik me een beetje raar te voelen. Het zal de hitte wel zijn, dacht ik. Of de jurk die steeds zwaarder werd. Ik probeerde mijn ongemak te negeren, totdat het de overhand kreeg en ik Rhonda vroeg me naar binnen te brengen. Ik zat een halfuur in de eetkamer om weer op adem te komen en hoopte dat ik me snel weer beter zou voelen. Ik wilde geen minuut van de bruiloft missen en daar zat ik nu in een stoel, me afvragend of ik me goed genoeg voelde om weer aan mijn eigen feestje deel te nemen. Uiteindelijk wist ik op pure wilskracht weer op te staan en naar buiten te lopen. Ik wilde er niet aan denken en zette wat er zojuist was gebeurd van me af; ik besloot weer te genieten van mijn eigen bruiloft.

Ik houd van pittig en exotisch eten en dat is dan ook wat er werd geserveerd. We hadden gekozen voor dun gesneden rundvlees met koriander en groenten, Tom Yum Goong, een Thaise pittige zure soep en een banket met allerlei lekkere en prachtig opgediende gerechten. Op een gegeven moment hoorde ik Oprah zeggen: ‘Mmmm, ik weet niet wat dit is, maar dit is echt heel erg lekker!’ De kinderen hadden hun eigen sprookjesachtige tafel onder een boom. In plaats van een traditionele taart hadden we een prachtige toren van klein gebak, die wel anderhalve meter hoog was. In deze droom voor mij, en iedereen die van zoetigheid hield, was fruit, slagroom en marsepein verwerkt.

Ik had maandenlang aan de organisatie van de bruiloft gewerkt en be-

moeide me met elk detail, maar toch waren er nog twee prachtige verrassingen voor mij. Tijdens het diner moesten we allemaal omhoogkijken. Er vloog een helikopter over het huis en opeens regende het rozenblaadjes! Vrienden hadden dit voor ons geregeld en dat was zo'n ontzettend mooie, romantische verrassing.

Erwin had het hoogtepunt van de avond bedacht. Ik weet niet hoe hij het gedaan heeft, want hij is meestal nogal rustig en gesloten. Hij en ongeveer vijftien van zijn vrienden liepen naar voren en gingen voor alle genodigden zitten met sombrero's op hun hoofd, als echte *hombres*. De muziek begon te spelen en pats! Alle mannen sprongen op en begonnen te dansen met hun gitaar. Ze speelden natuurlijk niet echt, maar de opzweepende zigeunermuziek en hun energieke danspassen zorgden ervoor dat alle gasten uit hun stoelen opveerden. Iedereen was in extase. Ik moet het toegeven: ik ben dan wel de entertainer, maar Erwin stal de show. Het was hét moment waar mensen het nog over zullen hebben als ze terugdenken aan de bruiloft van Tina en Erwin.

Nadat iedereen weg was liep ik in m'n eentje richting het meer en ging aan een van de tafels zitten. Ik was bekaf, mijn prachtige jurk knelde en ik maakte van de gelegenheid gebruik om mijn schoenen uit te doen, bij te komen en van de rust te genieten. Ik keek achterom naar het prachtig gedecoreerde huis, precies zoals ik het had gewild. Toen keek ik omhoog. God had ons een heldere hemel geschonken en de allerprachtigste maan, die de tuin in een ongelooflijk mooie gloed zette. Toen ik naar de maan keek, leek het alsof hij terugkeek en onze verbintenis de zegen gaf. Het was betoverend. Ik wist zeker dat het niet zou gaan regenen op mijn trouwdag, want als je zoveel hebt doorstaan als ik, heb je wel een beloning verdiend. Alles wat ik had gedaan, elke keuze die ik had gemaakt (op mijn trouwdag,

feitelijk in mijn hele leven) was gebaseerd op intuïtie, en het bleek allemaal precies goed.

Ik heb mijn hele leven hard gewerkt. Niemand heeft mij ooit iets gegeven. Na zoveel jaar ploeteren en eerlijk gezegd heel moeilijke tijden, keek ik ernaar uit samen met Erwin in het nu te leven, om elke dag zonder zorgen, zonder ontbering en zonder dingen te moeten op te staan. Ik heb mijn nirwana bereikt, dacht ik. Dat complete geluksgevoel dat je helemaal niets meer te wensen hebt. Dat is een fantastisch gevoel.

Drie maanden later werd ik opeens in volledige paniek wakker. Een bliksemschicht sloeg in in mijn hoofd en mijn rechterbeen, tenminste zo voelde het, en ik had een raar gevoel in mijn mond, waardoor ik niet naar Erwin om hulp kon roepen. Ik vermoedde wel dat het slecht nieuws was, maar het was nog veel erger dan ik me ooit had kunnen voorstellen.

Ik kreeg een beroerte.